

Порощук В. П.

П59 Я досліджую світ. 1 клас. Частина 2 / В. П. Порощук. — Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 254, [2] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3696-4.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника Н. М. Бібік, Г. П. Бондарчук (Я досліджую світ: підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. загал. серед. освіти : у 2-х ч. — Х. : Вид-во «Ранок», 2018).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	5
Урок 65. Зміни в природі взимку	7
Урок 66. Сторінка дослідника. Розглядаю сніжинку	10
Урок 67. Виготовлення сніжинки-витинанки	13
Урок 68. Сторінка дослідника. Що таке лід?	16
Урок 69. Праця людей узимку	19
Урок 70. Людина — от що найцікавіше у світі	22
Урок 71. Я та інші	25
Урок 72. Створення лепбука «День родини»	29
Урок 73. Родовідне дерево	32
Урок 74. Створення дерева роду «Досліджуємо своє коріння»	35
Урок 75. Почуття людини, емоції	38
Урок 76. Який буває в мене день	41
Урок 77. Моє улюблене заняття	44
Урок 78. Хобі та захоплення дітей	47
Урок 79. Винаходи, які придумали діти	50
Урок 80. Мініпроект «Винаходи людства»	53
Урок 81. Я тут живу	56
Урок 82. Виготовлення аплікації «Будинок для моєї родини» з природних та штучних матеріалів	59
Урок 83. Я живу в місті	62
Урок 84. Я живу в селі	66
Урок 85. У музеї	69
Урок 86. Запрошуємо до театру	72
Урок 87. Інсценізація. Театральні етюди	75
Урок 88. У супермаркеті	78
Урок 89. Оглядаю моє житло	81
Урок 90. Коли ми самі вдома	84
Урок 91. До кого звертатися в разі виникнення небезпечних ситуацій	88
Урок 92. Коли гаджет заважає	91
Урок 93. Обов'язки в сім'ї, родині	94
Урок 94. Дбай про свою безпеку	98
Урок 95. Пальчиковий театр	101
Урок 96. Твоє здоров'я	104
Урок 97. Корисна їжа. Яка вона?	108
Урок 98. Звідки беруться продукти харчування	112
Урок 99. Охайність та особиста гігієна	115
Урок 100. Які ви вдома	120
Урок 101. Мої добрі справи	123
Урок 102. Як дізнатися, що вже весна?	126

Урок 103. Створення лепбука «Весняна книга природи»	129
Урок 104. Турботи тварин навесні	132
Урок 105. Виготовлення аплікації «Шпаківня»	136
Урок 106. Сторінка дослідника. Досліджуємо гілочку верби	139
Урок 107. Твій город на вікні	142
Урок 108. Весняні роботи в місті та на селі	145
Урок 109. Святковий календар весни. Великдень	148
Урок 110. Виготовлення аплікації «Писанка»	151
Урок 111. Святковий календар весни. Мамине свято. Вітальна листівка для мами	155
Урок 112. Як ставитися до інших	158
Урок 113. Не будь жадібним!	161
Урок 114. Умій дружити!	165
Урок 115. Куточок друзів	168
Урок 116. Чемним треба бути скрізь	171
Урок 117. Слова ввічливості	174
Урок 118. Створення лепбука «Правила поведінки за столом»	177
Урок 119. Складання паперових серветок за зразком чи власним задумом	180
Урок 120. Користування столовим нарядям. Практична робота «Сервірування столу»	183
Урок 121. Традиційні українські страви	187
Урок 122. Твоя країна — Україна	190
Урок 123. Державна мова України	193
Урок 124. Символи держави — Прапор, Герб, Гімн	196
Урок 125. Створення Прапора нашої держави	200
Урок 126. Народні символи	204
Урок 127. Я маю право на права	208
Урок 128. Хто що робить	211
Урок 129. Що з чого	215
Урок 130. Які матеріали людина використовує в повсякденному житті	218
Урок 131. Властивості штучних матеріалів	222
Урок 132. Ми всі різні, а світ у нас — один на всіх	225
Урок 133. Зустрічаємо літо!	228
Урок 134. Створення лепбука «Книжка літа»	232
Урок 135. Сторінка дослідника. Веселка	236
Урок 136. Тварини влітку	239
Урок 137. Праця людей улітку	242
Урок 138. Дитячі розваги влітку	245
Урок 139. Правила захисту від сонця	248
Урок 140. Узагальнення та систематизація знань. Підсумковий урок за рік	251
Література та Інтернет-ресурси	254

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ з/п	Тема уроку	Дата
65	Зміни в природі взимку	
66	Сторінка дослідника. Розглядаю сніжинку	
67	Виготовлення сніжинки-витинанки	
68	Сторінка дослідника. Що таке лід?	
69	Праця людей узимку	
70	Людина — от що найцікавіше у світі	
71	Я та інші	
72	Створення лепбука «День родини»	
73	Родовідне дерево	
74	Створення дерева роду «Досліджуємо своє коріння»	
75	Почуття людини, емоції	
76	Який буває в мене день	
77	Моє улюблене заняття	
78	Хобі та захоплення дітей	
79	Винаходи, які придумали діти	
80	Мініпроект «Винаходи людства»	
81	Я тут живу	
82	Виготовлення аплікації «Будинок для моєї родини» з природних та штучних матеріалів	
83	Я живу в місті	
84	Я живу в селі	
85	У музеї	
86	Запрошуємо до театру	
87	Інсценізація. Театральні етюди	
88	У супермаркеті	
89	Оглядаю моє житло	
90	Коли ми самі вдома	
91	До кого звертатися в разі виникнення небезпечних ситуацій	
92	Коли гаджет заважає	
93	Обов'язки в сім'ї, родині	
94	Дбай про свою безпеку	
95	Пальчиковий театр	
96	Твоє здоров'я	
97	Корисна їжа. Яка вона?	
98	Звідки беруться продукти харчування	
99	Охайність та особиста гігієна	
100	Які ви вдома	
101	Мої добрі справи	
102	Як дізнатися, що вже весна?	
103	Створення лепбука «Весняна книга природи»	

№ з/п	Тема уроку	Дата
104	Турботи тварин навесні	
105	Виготовлення аплікації «Шпаківня»	
106	Сторінка дослідника. Досліджуємо гілочку верби	
107	Твій город на вікні	
108	Весняні роботи в місті та на селі	
109	Святковий календар весни. Великдень	
110	Виготовлення аплікації «Писанка»	
111	Святковий календар весни. Мамине свято. Вітальна листівка для мами	
112	Як ставитися до інших	
113	Не будь жадібним!	
114	Умій дружити!	
115	Куточок друзів	
116	Чемним треба бути скрізь	
117	Слова ввічливості	
118	Створення лепбука «Правила поведінки за столом»	
119	Складання паперових серветок за зразком чи власним задумом	
120	Користування столовим нарядям. Практична робота «Сервірування столу»	
121	Традиційні українські страви	
122	Твоя країна — Україна	
123	Державна мова України	
124	Символ держави — Прапор, Герб, Гімн	
125	Створення Прапора нашої держави	
126	Народні символи	
127	Я маю право на права	
128	Хто що робить	
129	Що з чого	
130	Які матеріали людина використовує в повсякденному житті	
131	Властивості штучних матеріалів	
132	Ми всі різні, а світ у нас — один на всіх	
133	Зустрічаємо літо!	
134	Створення лепбука «Книжка літа»	
135	Сторінка дослідника. Веселка	
136	Тварини влітку	
137	Праця людей улітку	
138	Дитячі розваги влітку	
139	Правила захисту від сонця	
140	Узагальнення та систематизація знань. Підсумковий урок за рік	

УРОК 65. ЗМІНИ В ПРИРОДІ ВЗИМКУ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** дати учням уявлення про причини сезонних змін у природі; формувати знання про ознаки зими в неживій та живій природі, особливості зимівлі деяких тварин; розширити знання про правила безпеки взимку; виховувати інтерес до пізнання природи;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; компетентності в природничих науках і технологіях.

Обладнання: комп'ютер, відеоролик, тематичні малюнки, малюнки дерев.

Тип уроку: урок формування вмій і навичок.

Освітні галузі: природнича, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Підросли ви всі і зміцніли,
І цікавістю очі горять.
Дай вам, Боже, здоров'я і сили,
Щоб багато нового пізнати!

2. Актуалізація опорних знань

- Про яку пору року ми говорили на попередніх уроках?
- Назвіть зимові місяці.

3. Повідомлення теми та мети уроку

- Перш ніж ви дізнаєтеся тему уроку, пропоную відгадати загадку.

- Лід на річках, тиша в лісах,
Віхола гуляє, снігом поле вкриває.
Хто скаже, хто знає —
Коли це буває? (*Взимку.*)

- Сьогодні ми продовжимо розмову про сезонні зміни в природі взимку.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

Відгадування загадок

- Ущипне за щічки,
Носик поцілує...
Під покровом нічки
Шибки розфарбує. (*Мороз.*)
- Не сніг, не лід,
А взимку дерева
Прикрашає. (*Іній.*)
- Сипле снігом в очі й вуха —
Це, звичайно... (*завірюха.*)

- Що уявляєте, чуючи слова «мороз», «іній», «завірюха»?

Робота за підручником (с. 4–5)

1) Складання розповіді.

- За малюнком складіть розповідь про те, що відбувається в природі взимку.

2) Вправа «Впізнай дерево».

- Відгадайте загадки.

- Як прийде весна в садочок —
До лица білий віночок,
Ну а восени цій кралі
Приглянулися коралі. (*Калина.*)
- Стовбур рівний, як колона,
А листочки, як корона.
Влітку листячко зелене,
А як осінь — то червене. (*Клен.*)

- З жолудя він проростає,
В кроні сил чимало має.
Кабани плоди смакують,
Люди міць його цінують. (Дуб.)

- І маленькі, і старенькі
Влітку, взимку, навесні —
Завжди вдягнені гарненько
У зимові сукні всі. (Ялини.)

- Біла кора, тоненькі віги.
Що то є? Відгадайте, діти! (Береза.)

— Відшукайте на малюнку калину, клен, березу, дуб, ялину. Як їх можна розпізнати?

Вправа «Асоціативний куц»

— Діти, коли ми говоримо про зиму, з чим асоціюєте її?

Вправа «Причини і наслідки»

Територія України дуже велика. Її природа змінюється з півночі на південь, зі сходу на захід. Тому і зима не однакова там, де є ліси або безкрайній степ, де височіють гори або хлюпоче море. Зима триває від 120–130 днів на північному сході і до 75–85 днів на південному.

Українська зима порівняно м'яка, з частими відлигами. Проте часом трапляються хуртовини, ожеледь, тумани, у горах — снігові лавини.

— Як залежить поведінка тварин від погодних умов?

Залежність поведінки тварин узимку від чинників природи

- Відсутність корму. —————> Впадають у сплячку.
- Морози. —————> Теплі шуби.
- Сніг. —————> Змінюють колір хутра.

Фізкультхвилинка

Учитель промовляє текст, а діти повторюють за ним тільки рухи.

Хмарка сонечко закрила,
Срібні зірочки зронила.
Ми ті зірки пошукаєм,
На подвір'ї позбираєм.

Пострибаєм зайченятами,
Політаєм пташенятами,
Потанцюємо ми трішки,
Щоб зігрілись наші ніжки.

2. Самостійне застосування учнями знань у стандартних ситуаціях

Робота за підручником (с. 4–5). Технологія «Акваріум»

Учитель пропонує одній із груп сісти в центрі класу. Подає команду розпочати обговорення проблеми «Життя підводних мешканців узимку».

Наприкінці обговорення учні мають дійти спільного рішення за 3–5 хв.

Учитель ставить класу запитання:

— Чи погоджуєтеся ви з думкою групи?

Інформаційне повідомлення

Риба замерзнути не боїться, бо річки і ставки не надто мілкі та не замерзають до дна. Тож під кригою риби живуть своїм життям.

Деякі риби на зиму впадають у сплячку! У них є зимувальні ями, де вони збираються у зграї та стоять там майже не рухаючись. Риби одного виду та віку зимують разом і великими скупченнями.

Карасі ховаються під затонувлим листям чи пірнають у мул і чекають там, поки температура води не підвищиться.

Окуні, щуки та судаки опускаються нижче до дна. Хоч під водою темно, судак прекрасно бачить.

З появою льодового покриву змінюється поведінка хижих риб. Вони у зимувальні ями не ховаються.

Риbam узимку під кригою дуже важко: починають гнити водорості, повітря стає все менше, стає важко дихати.

Висновок. Риб не лякає нестача світла та холод! У водоймах люди пробивають ополонки, крізь які чисте повітря надходить під лід.

Аукціон «Ознаки зими»

— Нумо позмагаємося! Хто назве найбільше ознак зими?

Діти по черзі називають ознаки зими. Хто назве останнім — той переміг.

Зимова фізкультхвилинка

(<https://youtu.be/vtCMuH3pjYE>)

Релаксаційна вправа «Морозиво»

— Ви всі любите морозиво. Уявіть, що ви завітали до Снігової Королеви. Замерзли і стали самі схожими на морозиво. Тіло, руки, ноги, голова скуті холодом... Брр... Але прийшов добрий чарівник і сказав:

— Заплющте очі! Покладіть руки на коліна. Вам зручно, вам ніщо не заважає... Зараз почнемо відтавати. Зігріваються і відтають пальчики ніг, зігріваються і відтають ступні, зігріваються і розслабляються коліна. Тепло йде від пальчиків ніг угору, ноги теплі, вони розслаблені. Зігріваються пальчики рук. Пальці розслабляються. Зігріваються і розслабляються долоні. Зігріваються і розслабляються кисті рук. Тепло від кистей піднімається до ліктиків. Від ліктиків до плечей. Руки теплі, розслабились. Вам тепло. Тепло йде по всьому тілу, від животика піднімається до грудей, шиї, голови. Обличчю жарко. Обличчя розслабилося, ротик відкрився, голова повисла. Розтануло морозиво, розтеклося солодкою калюжею по підлозі.

3. Творче перенесення знань і навичок у нові ситуації

Гра «Добре — погано»

— Об'єднаймося у дві групи і пограймо в гру. Одна група доводитиме, чому добре, що настала зима, інша — навпаки: чому погано.

Робота над прислів'ями

— Складіть прислів'я та поясніть їхній зміст.

Багато снігу —	як дров нема.
Сонце блищить,	як комарів носок.
Страшна зима,	багато хліба.
Зимою деньок,	а мороз тріщить.

Робота в групах. Технологія «Сторітеллінг»

— Складіть казку «Про що мріють дерева взимку».

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Не хочу хвалитися, але я...»

Кожен учень доповнює фразу «Не хочу хвалитися, але я...» словами, що стосуються теми уроку. (Наприклад: знаю ознаки зими, можу розповісти про життя підводних мешканців узимку, вмю розпізнавати дерева тощо.)

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 66. СТОРІНКА ДОСЛІДНИКА. РОЗГЛЯДАЮ СНІЖИНКУ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** учити дітей спостерігати за навколишнім світом, помічати незвичайне у звичайному; формувати вміння робити висновки; розвивати логічне мислення, уміння аналізувати; працювати над розвитком усного мовлення дітей; виховувати бажання пізнавати світ;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; компетентності в природничих науках і технологіях, математична грамотність.

Обладнання: комп'ютер, відеоролик, аркуші паперу чорного кольору, лупа, термометр, малюнки термометрів, сніжинки з виразами, картки, папір, кольорові олівці.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Форма проведення: урок-дослідження.

Освітні галузі: природнича, мовно-літературна, математична, мистецька.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Актуалізація опорних знань

— Чи хочете ви потрапити у зимовий казковий ліс? Погляньте, як у лісі красиво! Заплющте очі — й ви побачите засніжені ялинки, пухнасту білу ковдру снігу, політ сніжинок.

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Чи спостерігали ви за сніжинками? Які вони? (*Відповіді дітей.*)

— Сьогодні ви будете дослідниками. Дізнаєтеся будову сніжинок та їхні властивості.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

Перегляд відео «Як утворюються сніжинки»

— Сніг — дивовижне явище природи і завжди, особливо дітей, захоплює і створює настрій.

Сніг — це безліч маленьких сніжинок, що устеляють землю, лягають пухнастими шапками на будинки і дерева. А як народжуються сніжинки? Перегляньмо відео.

(<https://youtu.be/aNfSa9KYvf4>)

Словникова робота

Лупа — це збільшувальне скло. Воно допомагає розгледіти маленькі предмети.

Термометр — прилад для вимірювання температури (*тіла, повітря, води*).

Практична робота «Розглядаю сніжинку»

• Дослід 1

1) Візьміть аркуш чорного паперу і лупу.

2) Спіймайте сніжинки на папір. (*Коли надворі іде сніг.*)

3) Під лупою роздивіться, якої форми сніжинка, якого кольору. Чи всі сніжинки однакові?

Висновок. Сніжинка шестикутна, білого кольору. Всі сніжинки різні.

«Мозковий штурм»

— Чому від нашого подиху сніжинки тануть? (*Учні висловлюють свої припущення.*)

• Дослід 2

— Покладіть сніжинку на папір, подихайте на неї. Що сталося? (*Відповіді дітей.*)

Висновок. Під дією теплого повітря сніжинка розтанула.

• Дослід 3

— Покладіть сніжинку на долоню. Що з нею сталося? (*Відповіді дітей.*)

Висновок. На теплій долоні сніжинка розтанула.

Руханка «Снігопад»

Як сніжинка на землю лягає, коли вітру немає?
(Піднімають руки і виконують рухи руками зі сторони в сторону.)
Як вітерець подув і сніжинки сколихнув?
(Підсилюють рухи і розхитуються зі сторони в сторону — тулуб і руки.)
Хуртовина враз настала й снігом все позасипала.
(Обертаються, піднімаючи й опускаючи руки.)
Стихло все навкруги, і лежать білі сніги.
(Зупиняються і сідають на місця.)

2. Первинне застосування нових знань

Робота за підручником (с. 6)

1) Обговорення в загальному колі «Що розкаже термометр?».

— Відгадайте загадку.

- Градусна шкала скляну сорочку одягла. (Термометр.)

Учитель (або підготовлений учень) читає текст у підручнику, учні обговорюють зміст за питаннями.

- Чим ми вимірюємо температуру?
- У чому вимірюється температура? (У градусах.)
- Чому дорівнює одна поділка на шкалі?
- Як визначають градуси тепла (холоду)?
- Про що підказує термометр?

2) Практична робота. Визначення показників термометра за малюнками.

— Визначте і назвіть покази термометра за малюнками.

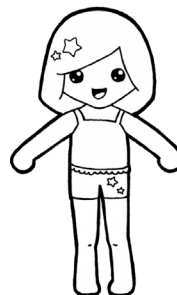
Робота в групах

— Одягніть ляльку Катрися на прогулянку. Домалюйте одяг і взуття відповідно до заданої температури повітря.

1-ша група: +11°C

2-га група: -11°C

3-тя група: +24°C

Психогімнастика «Ми — сніжинки»

— Діти, уявімо себе маленькими, легенькими сніжинками, які кружляють у веселому танку. Сніжинки то піднімаються вгору, то ніби притискаються до землі. Ми — сніжинки, нам легко, радісно, весело. Подуває вітерець, сніжинки танцюють у повітрі. Хочеться літати, бути легесенькими, радіти життю. Бути завжди щасливими, ніжними, добрими!

3. Творче перенесення знань і навичок у нові ситуації

Хвилинка-цікавинка

— Як же утворюється сніжинка?

Учені визначили, що ключовим критерієм стала температура навколишнього середовища. Спочатку вода притягається до мікроскопічних твердих частинок. Після цього в центрі складається фігура з шістьма бічними прямокутними гранями.

Далі фігура збільшується в розмірах. Цьому сприяють атмосферний тиск, вологість, вітер і температура повітря. При морозі в -5... -10 градусів промені сніжинок утворюються у формі голок або довгих стовпчиків. При мінус 10-12 градусах утворюються пластинки або пластівці. При подальшому зниженні температури з'являються сніжинки у вигляді зірочок з шістьма променями.

Математична хвилинка

1) Вправа «Розташуй правильно».

— Розташуйте подані показники температури у порядку зростання.

-12°C , $+21^{\circ}\text{C}$, 0°C , $+12^{\circ}\text{C}$, -21°C

— Розташуйте подані показники температури у порядку спадання.

$+31^{\circ}\text{C}$, 0°C , -13°C , -31°C , $+13^{\circ}\text{C}$

2) Гра «Знайди пару».

На дошці — 8 великих та 8 маленьких сніжинок. На великих сніжинках написано вирази, а на маленьких — відповіді.

— Обчисліть вирази. Знайдіть кожній великій сніжинці її пару.

Фантазування

У віконце крізь щілинку
Сніжинка залетіла.
Галинка ту сніжинку
Намалювать схотіла.

Поки папір шукала,—
Сніжиночки не стало;
Лишилася краплинка:
— Малюй мене, Галинко!

— Пофантазуйте, якою була сніжинка, що залетіла до Галинки. Намалюйте сніжинку для Галинки.

Рубрика «Чи знаєте ви?»

- Більше половини населення земної кулі ніколи не бачили снігу, хіба що тільки на фотографіях.
- У зимовий час сніг відбиває від поверхні Землі до 90 % сонячних променів, спрямовуючи їх знову в Космос, тим самим не даючи Землі прогрітися.
- У Японії на острові Хоккайдо існує єдиний у світі музей сніжинок.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Сенкан

Сніжинка.
Красива, легка.
Утворюється, летить, тане.
Пухнаста сніжинка кружляла у повітрі.
Сніг.

Вправа «Поняття»

Учитель вертикально на дошці записує основне поняття, що опрацьовували учні. Просить учнів назвати ознаки цього поняття або розповісти, з чим вони його асоціюють. Обов'язковою умовою є те, щоб слова мали спільні з основними поняттями літери.

— Якою буває сніжинка?

Світлою
Невагомою
Іскристою
Жвавою
И
Ніжною
Кришталевою
Ажурною

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 67. ВИГОТОВЛЕННЯ СНІЖИНКИ-ВИТИНАНКИ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** ознайомити учнів з поняттям «витинанка», процесом узагальнення форми; формувати трудові прийоми роботи з ножицями; навчати дітей працювати за зразком; розвивати дрібну моторику руки; виховувати спостережливість, акуратність, увагу; зацікавлювати учнів творчою діяльністю;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; компетентності в природничих науках і технологіях.

Обладнання: комп'ютер, відеоролик, серветки, аркуші паперу білого кольору, ножиці, паперові сніжинки для гри.

Тип уроку: урок застосування знань, умінь і навичок.

Освітні галузі: природнича, технологічна, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Актуалізація опорних знань

— Відгадайте загадку.

- Ой, зима все посріблила,
Світ весь ковдрою накрила.

З неба вже летять пушинки,
Всім відомо — це... (сніжинки).

— Пригадайте різновиди сніжинок.

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Чи можемо ми потримати сніжинку на долоні? (*Ні, вона розтане.*)

— Є сніжинки, що ми можемо тримати у руках, а вони не розтануть. Чи здогадалися ви, які це сніжинки? (*Сніжинки-витинанки.*)

— Чи хотіли б ви самостійно виготовити такі сніжинки?

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Осмислення змісту й послідовності застосування способів виконання дій

Словникова робота

Витинанка — зображення, вирізане ножицями з кольорового або білого паперу. В Україні витинанки використовували як прикраси для помешкання, ними прикрашали стіни, піч, вікна.

«Асоціативний куц»

— З чим асоціює слово *сніжинка*?

Технологія «Два — чотири — всі разом»

— Якою буває сніжинка?

Учні індивідуально обмірковують можливі відповіді. Потім об'єднуються в пари, доповнюючи думки одне одного.

Далі діти в четвірках ухвалюють спільне рішення. Завершується робота обговоренням поставленого завдання всім класом.

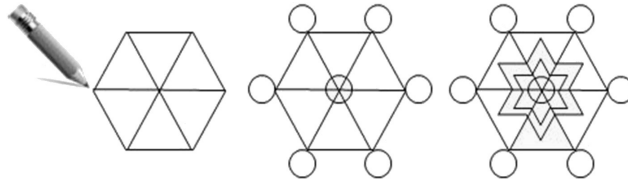
Наприклад. Сніжинка (*яка?*) — маленька, холодна, блискуча, пухнаста, кришталева, срібна, весела, сумна, неслухняна, казкова, зачарована, ніжна, чудова, візерунчаста тощо.

Інформаційне повідомлення

— Учені нарахували, що існує щонайменше 130 різних форм сніжинок. Однак і дослідники, і численні фотографи, що намагаються спіймати у кадр сніжинку, стверджують: кожна з них має унікальний візерунок, що не повторюється. Така велика кількість форм сніжних кристалів виникла через температуру, рух повітря і вологість у хмарах. За час снігопаду форма сніжинок може кілька разів мінятися.

— А чи доводилось вам роздивлятися сніжинки? Якої вони форми? Яку геометричну фігуру нагадують?

— Так, це шестикутник. Виберіть шестикутник з набору шаблонів і обведіть у своїх зошитах. Спробуйте перетворити фігуру на зображення сніжинки. Наприклад, так.

Рухлива гра «Сніжинки»

Мета: розвивати загальну моторику, орієнтування у просторі.

На килимку розкладено сніжинки. Кожна дитина займає свою «сніжинку-будиночок». Коли звучить музика, сніжинки літають, а щойно музика припиняє лунати, кожна дитина повинна стати на сніжинку. В процесі гри сніжинки зникають і визначають найспритнішого.

2. Самостійне виконання учнями завдань

Підготовка матеріалів до роботи

Повторення правил техніки безпеки

- Робоче місце має бути упорядкованим (олівці, ножиці, папір — на своєму місці).
- Під час роботи не розмахувати олівцями й ножицями.
- Передавати ножиці одне одному тільки кільцями вперед.
- Після завершення роботи прибрати робоче місце.

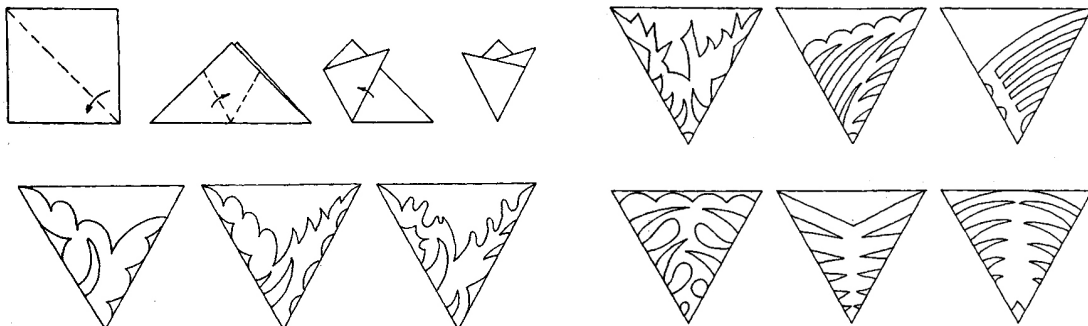
Послідовність виконання роботи

1) Перегляд відео «Виготовлення сніжинки».

— Щоб краще зрозуміти послідовність виготовлення сніжинки, перегляньмо відео (<https://youtu.be/hAW66BdgnK8>).

2) Інструкція «Виготовлення сніжинки з паперу».

- Приготуйте серветку або аркуш паперу квадратної форми. Зігніть його навпіл по діагоналі.
- Правий гострий кут зігніть ліворуч зі зміщенням угору. Аналогічно зігніть лівий кут праворуч так, щоб лінії згину збіглися.
- Потім складіть усю заготовку навпіл.
- Обріжте низ.
- Намалюйте візерунок сніжинки, як зазначено на фото або за власним задумом.
- Виріжте витинанку по контуру, розгорніть. Сніжинка готова.

Пальчикова гімнастика «Гра у сніжки»

Із доріжки до доріжки

Полетіли влучні сніжки, (Імітують ліплення сніжки.)

І почався білий бій,

Закрутився у сувій. (Виконують обертальні рухи однією рукою навколо другої.)

3. Засвоєння способів дій у частково змінених або нових ситуаціях

Математична розминка

— Розв'яжіть задачі.

- Мені на рукав три сніжинки упало,
Ще стільки ж на шапці моїй заблищало.
Нумо гуртом порахуємо їх.
Скільки сніжинок разом усіх? ($3 + 3 = 6$)
- Ось сніжинки ніжно-білі
Мені на рукавичку сіли.
Спершу вісім їх було,
Та від подиху мого
Дві сніжинки вмиль розтали.
Скільки цілих ще зосталось? ($8 - 2 = 6$)

Технологія «Кероване читання»

Учитель читає оповідання В. Сухомлинського «Як дзвенять сніжинки», зупиняючись на найцікавіших місцях. Діти висловлюють свої припущення, які після читання аналізують.

Це було темного зимового... (*вечора*). Сонце сховалось за обрій. Зарожевів сніговий... (*килим*). Стало тихо-тихо. Замерехтіли... (*зорі*) в глибокому небі.

Раптом з півночі насунула чорна... (*хмара*). Пливе над снігами. Потемнів сніговий... (*килим*). Падають... (*сніжинки*) на землю. Тихо лягають на поле, на ліс, на дорогу. Я прислухаюся до тихого снігопаду і чую... (*ніжний дзвін*). Немов десь далеко-далеко бринить велика кришталева... (*чаша*), до якої доторкається срібний... (*молоточок*).

Що воно дзвенить? Іду, прислухаюся. Дзвін лине від маленької... (*ялинки*), що росте у нас на шкільному подвір'ї. Вслухаюся і дивуюся. То дзвенять маленькі... (*сніжинки*). Висять на ялинкових гілочках, доторкаються одна до другої, немов... (*срібні дзвіночки*). І дзвенять, дзвенять. Аж місяць прислухається.

Василь Сухомлинський

— З чим автор порівнює сніжинки?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Робота у Щоденнику вражень

— Що я дізнався (*дізналася*) про сніжинку?

Метод «Шість капелюхів, що мислять»

Білий. Яку форму має сніжинка?

Червоний. Чи сподобалося вам виготовляти сніжинку?

Чорний. Чи економно ви використовували папір?

Жовтий. Чи добре, що над виготовленням сніжинки працював кожен самостійно?

Зелений. Які інші вироби ви можете створити, аби прикрасити наш клас?

Синій. Де ви можете використати здобуті сьогодні знання?

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 68. СТОРІНКА ДОСЛІДНИКА. ЩО ТАКЕ ЛІД?

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** уточнити і розширити уявлення дітей про лід, допомогти зрозуміти його властивості; учити дітей аналізувати, робити висновки; розвивати мислення, інтерес до зимових явищ неживої природи; виховувати навички проведення дослідів, пізнавальний інтерес;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; компетентності в природничих науках і технологіях.

Обладнання: комп'ютер, відеоролик, кубики льоду, склянки з холодною і теплою водою, кольоровий папір, тарілка, сніг, лід, сіль, таблиця.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Форма проведення: урок-дослідження.

Освітні галузі: природнича, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Знову наш шкільний дзвінок
Кличе всіх нас на урок.
Тож швиденько ви сідайте,
Новинки-цікавинки для себе відкривайте.

2. Актуалізація опорних знань

— Відгадайте загадки.

- Коли холодно зимою —
Річка замерзає.

Її скельце під собою
До весни ховає. (Лід.)

— Що ви знаєте про лід? (Відповіді дітей.)

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Чи доводилося вам тримати в руках шматочок льоду?

— Сьогодні ми будемо вивчати властивості льоду, проводячи досліди.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

Технологія «Мозковий штурм»

— Що утворюється взимку на поверхні озер та річок? (Відповіді дітей.)

Вправа «Запитання — відповідь» (підручник, с. 7)

Учні працюють у парах. Один учень ставить запитання, а інший — дає відповідь.

— Що таке лід?

— Лід — це замерзла вода.

— Коли він утворюється?

— Коли настає зима, поверхня річок і озер покривається льодом.

— Який на дотик?

— На дотик лід холодний і слизький.

— Чим пахне?

— Лід — це вода, а вода не має запаху.

— У яку пору року ми бачимо в природі лід?

— У природі лід буває взимку.

— Де ми можемо його спостерігати?

— У природі ми бачимо лід на річці, в калюжі, бурульки, ожеледь, іній, візерунок на вікнах.

— Де можна побачити лід не в природі?

— На штучному катку, у холодильнику.

Дослідження-спостереження

- Дослід 1
— На кольоровий папір покладіть грудку снігу й пластинку з льоду. Що ви помітили? Чому крізь лід добре видно колір паперу?
Висновок. Сніг білого кольору, через нього не видно колір паперу. Лід прозорий, крізь нього видно колір паперу.
- Дослід 2
— Покладімо шматочок льоду в банку з водою. Чи потоне він?
Висновок. Лід плаває у воді, він легший за воду.
- Дослід 3
— Киньте лід на підлогу. Чи розбився лід? Що ви помітили?
Висновок. Лід розбився. Він крихкий.
- Дослід 4
— Доторкніться до льоду рукою. Який він?
Висновок. Лід твердий, слизький, холодний.
- Дослід 5
— Потримайте шматочок льоду на долоні. Що з ним станеться?
Висновок. Від тепла долоні лід починає танути.
- Дослід 6
— Посипте сіллю шматочок льоду. Що відбувається?
Висновок. Лід став колючим, шорстким, став танути.
(Потрапивши на лід, сіль виділяє тепло і лід починає танути.)

Фізкультхвилинка «У заметах сніг лежить»

Учитель читає текст, учні виконують рухи.

У заметах сніг лежить,
Під ногами він скрипить.
Щоб сніжну гірку збудувати.
Треба спинку прогинати.
А тепер всі на санчатах
В ліс поїдем до зайчаток.
Зайченята дружно грають,
Під ялинкою стрибають.

А лисичка виглядає,
Зараз зайчика впіймає.
Доки звірі наші грали,
Руки в нас позамерзали.
— Погріємо?
А тепер на лижі стали
І додому всі помчали.

2. Самостійне застосування нових знань у стандартних ситуаціях

Робота за підручником (с. 7)

- Дослід 1
— Покладіть кубики льоду одночасно в склянки з холодною і теплою водою.
— Де швидше розтане лід — в теплій чи холодній воді?
Спостереження: у склянці з теплою водою лід тане і кількість води збільшується.
Висновок. Лід швидше розтане в теплій воді.
- Дослід 2
— Зробімо кольоровий лід. У формочки для льоду з холодильника наллємо будь-який сік і поставимо у морозильну камеру на 2–3 години. Кольоровий лід готовий. (Спробуйте зробити такий дослід разом із дорослими вдома.)

Вправа на порівняння

Властивості	Сніг	Лід
Колір	білий	безбарвний
Прозорість	не прозорий	прозорий
Вага	легкий	важкий у руці, але легший за воду
На дотик	холодний	холодний
Танення	швидко тане	повільно тане

Робота за схемою «Властивості льоду»

— Про яку ще властивість льоду ви дізналися? (Під час замерзання лід розширюється.)

Хвилинка-цікавинка

Одного разу вчені провели дослід: узяли чавунну кулю, наповнили її водою, загвинтили отвори і поставили на лютий мороз. Вода, замерзаючи, розірвала кулю. Така велика сила води, що розширюється.

Узимку, коли дошкуляють сильні морози, стаються аварії на водопроводах. Це результат дії води, що розширюється.

Зарядка «Танці-зігріванці» (<https://youtu.be/A09aJ3gvLWs>)

3. Творче перенесення знань і навичок у нові ситуації

Вікторина «Відгадай!»

- Біла морква взимку росте. (*Бурулька.*)
- У вогні не горить, у воді не тоне. (*Лід.*)
- За селом була вона —
Вся блискуча, чарівна.
По слизьких її боках
Їдуть діти в саночках. (*Ковзанка.*)
- По стежині, по дорозі
Бігти я у них не в змозі,
По снігу не йдуть як слід.
До вподоби тільки лід. (*Ковзани.*)
- Рано-вранці увесь світ
Вбрався в білий оксамит.
А як вітер нападе —
Оксамит цей пропаде. (*Паморозь, іній.*)

Рубрика «Чи знаєте ви?»

- Лід чистіший, ніж вода.
- В Антарктиді товщина льоду сягає 4 км.
- Мешканці полярних територій використовують лід для будівництва жител.
- Солоня вода перешкоджає утворенню льоду, тому він не утворюється в світовому океані.
- Айсберги нагадують величезні кристали різнокольорового дорогоцінного каміння (*яскраво-зелені, сині, бірюзові*). Такого кольору їм надають сонячні промені.
- Лід не тоне у воді, а плаває на її поверхні. Це означає, що він легший за воду. Завдяки цій особливості льоду крига у водоймах з'являється лише на поверхні. Якби лід тонував у воді, на поверхні утворювалися б нові його шари. Вони, в свою чергу, опускалися б униз, і водойма промерзла б до самого дна. Унаслідок цього всьому живому, що знаходилося у воді, загрожувала б неминуча загибель. Та, на щастя, у природі цього не відбувається.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Робота у Щоденнику вражень

За що я люблю (не люблю) сніг?

Вправа «Бліцопитування»

Перший учень ставить коротке питання другому, другий — третьому, і так до останнього учня. Час на відповідь — кілька секунд.

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 69. ПРАЦЯ ЛЮДЕЙ УЗИМКУ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** розширити та уточнити знання дітей про турботи людей узимку: формувати в учнів уявлення про необхідність піклування про тварин узимку; сприяти розвитку усного мовлення, спостережливості, уміння порівнювати; виховували шанобливе ставлення до людської праці; виховувати бажання надавати посильну допомогу дорослим;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; компетентності в природничих науках і технологіях.

Обладнання: комп'ютер, відеоролик, тематичні та предметні малюнки, стаканчики з насінням, годівниця.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Освітні галузі: природнича, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

Весела пісенька дзвіночка
Покликала нас усіх на урок,

Я бачу ваші милі обличчя
І очі з безліччю думок.

2. Актуалізація опорних знань

- Що відбувається в місті та селі в результаті снігопаду? (*Відповіді дітей.*)
- Після снігопаду вулиці засипані снігом. Машини не можуть проїхати. Засніженими вулицями важко йти пішоходам.
- Які роботи проводять люди на вулицях узимку? (*Відповіді дітей.*)

3. Повідомлення теми та мети уроку

- Які ще роботи виконують люди взимку? Поміркуймо разом над цим питанням.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

«Мозковий штурм»

- Як праця людей пов'язана зі змінами в природі взимку? (*Учні висловлюють свої припущення.*)

Робота за підручником (с. 8–9)

1) Складання розповіді. Робота в групах.

- За малюнком складіть розповідь, чим займаються люди взимку.

1-ша група: в місті;

2-га група: на селі.

Робота людей узимку в місті:

- з настанням перших холодів утеплюють вікна;
- узимку виникає необхідність обігріву житлових приміщень;
- снігозбиральні машини прибирають сніг із вулиць;
- двірники розчищають тротуари від снігу, посипають лід піском;
- допомагають птахам — підгодовують їх.

Робота людей узимку на селі:

- з настанням перших холодів утеплюють вікна;
- узимку виникає необхідність обігрівання житлових приміщень;
- розчищають сніг на вулицях та на подвір'ях;
- узимку підтримують температурний режим у сховищах;
- робота в саду і на городі: струшування снігу з молодих фруктових дерев, обрізування дерев;
- перевірка насіння на схожість;
- догляд за свійськими тваринами;

- снігозатримання;
- допомога птахам та диким тваринам;
- для попередження задухи риби прорубують ополонки.
— Які роботи є спільними і для міста, і для села?

2) Вправа на порівняння

- Як узимку люди доглядають за свійськими тваринами?
- Чим відрізняється життя свійських тварин від диких?

Свійські

- Живуть у помешканнях;
- житло будують люди;
- доглядають люди;
- корм дають люди;
- люди допомагають доглядати потомство.

Дикі

- Живуть у природі;
- самі будують собі житло;
- ніхто не доглядає;
- самі шукають корм;
- самі доглядають потомство.

Фізкультхвилинка

Вийшли ми на вулицю —
Снігу намело!
Ось лопати ми візьмемо
Та й сніг весь розгорнемо.
Протопчемо доріжку
До самого поріжка.

(Крокують.)
(Махають руками зі сторони в сторону.)
(Імітують відкидання снігу лопатами.)
(Тупають ногами, просуваючись уперед.)

2. Первинне застосування нових знань

Технологія «Навчаючи — вчуся»

— Чи замислювалися ви, яка робота ведеться в саду взимку, аби був гарний урожай?

Підготовлені учні ознайомлюють зі своєю інформацією однокласників і одержують інформацію від них.

Коли всі поділилися тим, що їм відомо, й отримали інформацію, розповідають у класі, про що дізналися від інших.

- Узимку в саду триває робота із захисту дерев від морозів і гризунів. Повторно розкладають отруєні приманки. Завершують обв'язки молодих дерев від гризунів.
- Струшують сніг із гілок, попереджаючи їх від ламання. Знищують зимові гнізда шкідників, видаляють кладки яєць кільчатого шовкопряда. Збирають і виносять із саду муміфіковані плоди.
- За підвищення температури повітря до 0°C ущільнюють мокрий сніг навколо штабів молодих дерев. Якщо очікується похолодання до -20°C, то підгортають стовбур і гілки снігом, що беруть біля дерев.
- У лютому в саду виконують роботи з накопичення снігу. Продовжують ущільнення снігу навколо дерев і звільнення гілок від снігу. У кінці місяця за підвищення температури очищають штаби дерев від відмерлої кори, повторюють побілку штабів і основних гілок.
- Виготовляють, розвішують годівниці для комахоїдних птахів.

Уявна екскурсія «Погодуємо птахів»

(Ведуча показує насіння у стаканчиках. Діти розповідають, які птахи їдять це насіння і ставлять стаканчики біля годівниці.)

- Насіння соняшника їдять всі птахи.
- Ягоди горобини — це улюблена їжа снігурів.
- Хлібні крихти люблять синиці та горобці.
- Несолоне сало — чудовий корм для синиць, дятлів.
- Овес, пшоно — найулюбленіша їжа горобців, синиць.

Татусь для птахів змайстрував
Гарненьку годівничку,
Щоб я пташок погодував:
І горобця, й синичку.
Бо взимку люті холоди
І нічого поїсти.

Пташечки прилетять сюди
У затишку присісти.
А я насиплю їм зернят,
Щоб мали, що клювати.
І крихти хліба для пташат
Я буду насипати.

Гра «Вірю — не вірю»

Учитель зачитує твердження. Якщо вони правдиві — учні плескають у долоні та кажуть: «Вірю!», якщо — ні, тупотять ногами і кажуть: «Не вірю!».

- Їжаки під снігом шукають корм.
- Ведмеді сплять у барлозі.
- Олені взимку нападають на вовків.
- Зайці обгризають кору молодих дерев.
- Шишкарі виводять пташенят узимку.
- Пташок можна підгодовувати солоним салом.
- Білка заготовляє на зиму шишки та горіхи.

Фізкультхвилинка

Учні промовляють слова фізкультхвилинки, імітуючи зміст.

Один, два, три, чотири — ми сніжок ліпили.
Ось такий кругленький,
Ось такий гладенький.

Раз — підкинемо, два — підкинемо,
Три — спіймаємо і на землю покладемо.

3. Творче перенесення знань і навичок у нові ситуації

Гра «Збережи тепло в оселі»

Учитель розкладає малюнки з різними матеріалами для утеплення вікон і приміщень, учні обирають матеріал та пояснюють свій вибір. (Наприклад: поролон, вата, фольга, папір для обклеювання вікон, клейка стрічка, мило, гумові ущільнювачі, плівка, малярний скотч тощо.)

Технологія «Крісло автора»

Учні висловлюють власні судження з питання: «Що було б, якби не прибирали сніг біля школи, біля будинків, а чекали весни?».

Поетична хвилинка

Холодно взимку зайчатам і білці,
Песику — в будці, в сараї — корівці.
Мерзнуть у котика лапки і вуха,
Мерзне ворона в лиху завірюху.
Горю зарадити можемо —
В будку собачці соломи положимо,

Зайчикові покладемо під кущик
Кілька морквинок, листочок капусти,
Теплу корівці поставим водичку,
Птицям насиплемо крихт в годівничку.
Як допоможемо дружно, малята,
Виживуть взимку птахи і звірята.

Л. Левченко

— До чого закликає автор?

— Як можна допомогти тваринам узимку?

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Перегляд презентації «Праця людей взимку» (<http://www.classwork.in.ua/?p=753>)

Підсумовуючи роботу на уроці, учні переглядають презентацію та коментують слайди.

Мовна розминка. Робота в парах

— Складіть стислу розповідь про працю людей узимку в селі та в місті.

Технологія «Незакінчене речення»

- Сьогодні я дізнався (дізналася)...
- Було цікаво...
- Я зрозумів (зрозуміла), що...
- Тепер я знаю...

ДЛЯ ВЛАСНИХ НОТАТОК

УРОК 70. ЛЮДИНА — ОТ ЩО НАЙЦІКАВИШЕ У СВІТІ

Мета:

- **формування предметних компетентностей:** допомогти дітям усвідомити неповторність кожної людини; пояснити необхідність ставитися до людей із повагою; надати учням можливість порівняти ознаки людей, відшукати схожі риси та відмінності; пояснити, що таке унікальність; розвивати навички самоусвідомлення і самооцінювання через позитивне ставлення до себе та інших людей; виховувати бажання піклуватися про власне життя і здоров'я;
- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; уміння навчатися впродовж життя; соціальні та громадянські компетентності.

Обладнання: фотографії, комп'ютер, відеоролик, аркуші паперу, кольорові олівці, іграшки, малюнок будинку, паперові квіти.

Тип уроку: урок формування вмінь і навичок.

Освітні галузі: соціальна і здоров'язбережувальна, мовно-літературна.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Організаційний момент

2. Актуалізація опорних знань

— Погляньте на фотографію учнів нашого класу. Що спільного у всіх дітей? (*Ми — однокласники.*)

— Чи однакові всі ви?

3. Повідомлення теми та мети уроку

— Хоча ви всі першокласники, кожен із вас має свої особливості, про які говоритимемо сьогодні.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Вивчення нового матеріалу

1) Підготовка до сприймання нового матеріалу.

Вправа «Витинанка»

Учні отримують аркуші паперу, заплющують очі та виконують інструкції вчителя: зігнути аркуш навпіл, відірвати правий кутик, зігнути навпіл, відірвати лівий кутик, зігнути аркуш навпіл, відірвати правий кутик.

— Чи однакові у вас витинанки? Чому витинанки відрізняються, якщо всі виконували однакові інструкції?

Висновок. Виконуючи одні й ті самі дії, кожен має свій результат. Витинанки, отримані в результаті вправи, є різними, бо ми всі різні.

2) Вступне слово вчителя.

— Згадайте, чи зустрічалася вам людина така сама, як ви. Напевно, ні. Адже всі люди різні. Вони відрізняються одне від одного зростом, масою тіла, кольором волосся, очей, шкіри.

Кожна людина має свій характер, звички, здібності. А які здібності є у вас? Можливо, ви вмієте гарно малювати чи співати. А може, вам легко вдається вивчати іноземну мову, грати на якомусь музичному інструменті або ще щось?

Обговорення в загальному колі

- Що є спільним для всіх людей? (*Усі мають голову, волосся, дві руки, дві ноги тощо.*)
- Чим вони різняться? (*Віком, зростом, кольором волосся, очей, шкіри тощо.*)

Висновок. Усі люди схожі між собою. Та якщо придивитись, то у світі не знайдеться двох однакових людей. Тому кожна людина — неповторна і по-своєму прекрасна.

Вправа «Мій скарб»

Мета: усвідомити свою унікальність, духовність, їхню важливість для власного зростання і життя в цілому, а також місце свого ціннісного в соціумі інших унікальностей.